УДК 334.012.6:351.82(477)
JEL N80, O29
ORCID: 0000-0001-8140-4530
DOI <https://doi.org/10.17721/tppe.2021.42.16>

Ляпін Д.В., к.т.н., заслужений
економіст України
радник президента ТПП України з
розвитку МСБ та дерегуляції

ОГЛЯД КЛАСИФІКАЦІЇ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА У СВІТІ

Суб'єкти малого та середнього підприємництва є значно більш широким поняттям, ніж лише малі і середні підприємства, і включають індивідуальних підприємців та самозайнятих. Суб'єкти МСП у широкому розумінні якраз і є тим сектором, який у ЄС та у світі розглядається як одна з вагомих складових національної безпеки та основним елементом забезпечення зайнятості, соціальної сталості, інноваційного розвитку та, відповідно, впливає на інтеграцію України до ЄС. Сучасний стан розвитку МСП в Україні в цілому пропорційно відповідає стану розвитку МСП в ЄС, проте регуляторні умови для вітчизняних суб'єктів малого та середнього підприємництва все ще не повністю відповідають вимогам та стандартам, які мають забезпечити економічне зростання. Тому все більшу актуальність набуває процес накопичення і осмислення світового досвіду розвинених країн в сфері процедур формування державної політики щодо МСП. І першим етапом цього є належне визначення об'єкту регулювання – тобто однозначного визначення - які ж саме суб'єкти господарювання відносяться до групи мікро, малих і середніх. У статті розглянуто становлення сучасної класифікації МСП в Україні, наведено позитивні та негативні складові цього процесу. Досліджено процес приведення класифікації МСП в Україні у відповідність до європейської практики. Розглянуто особливості класифікації МСП в контексті формування програм державної підтримки. Проаналізовано доцільність затвердження класифікатору видів економічної діяльності (КВЕД:2010) на рівні закону. Показано, що в більшості розвинених країн класифікація МСП не є повністю універсальною, і для різних політик (фіскальної, політики підтримки, експортної, тощо) – навіть в межах однієї країни можуть використовуватись різні класифікатори МСП. Тому акцент робиться не на формальній відповідності МСП певним критеріям, а на змістовному розумінні якісних та принципових відмінностей мікро від малого та від середнього бізнесу. І визначенні, що державна політика щодо мікро, малого та середнього бізнесу має якісно різні цілі і має використовувати різні інструменти державної політики.

Ключові слова: державна політика, аналіз державної політики, мале підприємництво, класифікація суб'єктів господарювання, розвиток малого підприємництва

Постановка проблеми. Серед стратегічних напрямків реформування системи публічного управління в Україні на період до 2021 року [1] особливе місце займає сфера формування і координації державної політики, і при цьому немаловажним чинником процесу розроблення державної політики є етап визначення та уточнення проблем, які і намагається вирішити державне втручання. У сфері державної політики щодо малого та середнього підприємництва при визначенні проблем, які стримують їх розвиток, методологія належного визначення об'єкту регулювання є критично важливим як для нотифікації проблем і розробки відповідних механізмів впливу, так і для верифікації результатів політики порівняно з обраними країнами. Тому огляд методології визначення які ж суб'єкти господарювання є малими – є актуальним.

Аналіз останніх публікацій. Різні аспекти та сфери державної політики розвитку малого і середнього підприємництва (далі – МСП) в Україні досліджувалися вітчизняними науковцями, серед яких З.Варналій, Л.Воротіна, Ю.Єхануров, Т.Васильців, С.Дрига, В.Піщейко, І.Бураковський та ін. Водночас окремі аспекти ефективного формування та, відповідно, реалізації державної політики щодо розвитку малого та середнього бізнесу в Україні потребують подальшого розгляду та уточнення, особливо в контексті розгляду та уточнення методології віднесення суб'єктів господарювання до малих, мікро та середніх при проектуванні державних чи місцевих програм підтримки у т.ч.

Невирішені частини проблеми. При формуванні державної політики щодо розвитку МСП часто застосовується методологічний прийом порівняння, який, у свою чергу, вимагає як уніфікації термінів та понять, так і певної нормалізації кількісного виразу параметрів. У сфері державної політики щодо малого та середнього підприємництва, яка розроблялась, у тому числі, шляхом порівняння стану розвитку МСП в Україні з країнами Східної Європи, уніфікація термінології «малий і середній бізнес» в Україні з ЄС була забезпечена з 2012 року, проте до цього часу залишається певна невизначеність у низці супутніх напрямків, розробка рекомендацій щодо вирішення яких є доцільним на шляху європейської інтеграції України, зокрема в частині відповідності до різних документів та директив ЄС, а також щодо юридичного рівня класифікації видів економічної діяльності.

Метою статті є аналіз стану класифікації суб'єктів малого і середнього підприємництва в Україні та визначення факторів, які позитивно та негативно позначаються на його розумінні та застосуванні органами державної влади при формуванні та реалізації політики сприяння розвитку підприємництва.

Методи дослідження. На основі діалектичного методу проведено дослідження тенденцій та особливостей розвитку класифікації МСП. Аналіз законодавства України та іноземного законодавства та міжнародно-правових актів проведено за допомогою порівняльного методу та методу формально-логічного синтезу та дедукції.

Результати дослідження. У світі дефініція «мале та середнє підприємство (МСП)» з'явилась після II світової війни в контексті «бізнес, який не є великим» - і стало реакцією на створення СOT та намаганням міжнародної спільноти

запровадити в рамках глобалізації обмеження державної підтримки підприємств /великого бізнесу/ з метою вирівнювання умов конкуренції.

Одним з перших нормативно-правових актів щодо державної політики у сфері малого підприємництва є Акт малого бізнесу» США, прийнятий Конгресом США у 1953 році [2].

У світі відсутня єдина та уніфікована класифікація МСП, і різні країни застосовують різні класифікаційні рамки. Проте ідея уніфікації вимог до державної підтримки МСП з метою вирівнювання умов конкуренції природно притаманна спільним ринкам які, у свою чергу, тяжіють до спільного територіального простору. Тому, ЄС розробив та у 2003 році затвердив єдине визначення МСП, яке діє на всій території ЄС для формування державної політики щодо МСП та відповідних програм. Правила ЄС щодо дефініції МСП викладено в EU Recommendation 2003/361, які прийнято у 2003 році і які набули чинності в ЄС з 2005 року [3].

В Україні з 2012 року визначення малого та середнього бізнесу (МСП) в Господарському Кодексі України (стаття 55) приведено практично у повну відповідність з нормами ЄС (табл. 1) – крім запровадження поняття «балансова вартість».

Таблиця 1

Класифікація МСП в Україні

	мікро	малий	середній	великий
середня кількість працівників за календарний рік	не перевищує 10 осіб	не перевищує 50 осіб	не перевищує 250 осіб	перевищує 250 осіб
річний дохід (від будь-якої діяльності), визначений за середньорічним курсом НБУ	не перевищує 2 мільйона євро	не перевищує 10 мільйонів євро	не перевищує 50 мільйонів євро	перевищує 50 мільйонів євро
організаційно-правова форма	фізичні-особи підприємці та юридичні особи	фізичні-особи підприємці та юридичні особи	фізичні-особи підприємці та юридичні особи	юридичні особи

Джерело: складено автором за матеріалами [3, 12].

У 2018 році в ЄС проходили публічні переговори щодо вдосконалення дефініції МСП, проте рішення не було прийнято, і норми EU Recommendation 2003/361 чинні й зараз.

За визначенням ЄС [4] однією з основних цілей Рекомендацій щодо МСП (EU Recommendation 2003/361) є забезпечення надання заходів підтримки лише тим суб'єктам, які справді потребують їх [заходів підтримки]. І тому дефініція МСП в ЄС застосовується до всіх політик, програм та заходів, які Європейська Комісія

розробляє та застосовує для МСП, а також і на національних рівнях. Це також стосується й виду державної допомоги, якщо не застосовуються спеціальні вказівки. За визначенням Європейської Комісії вирішити, чи дійсно компанія є МСП чи ні, не так просто, як можна подумати на перший погляд. Також в ЄС визнається, що не у всіх документах щодо державної допомоги дотримуються суворого тлумачення визначення МСП. Деякі з них безпосередньо засновані на дефініціях МСП (EU Recommendation 2003/361), інші лише частково застосовують дефініцію МСП, а в певних випадках навіть застосовуються конкретні уточнення та норми – і тому необхідно ретельно перевіряти відповідну правову основу, якщо МСП отримує державну підтримку.

Необхідно також окремо наголосити, що EU Recommendation 2003/361 в Розділі «Definition of micro, small and medium-sized enterprises adopted by the Commission» в Статті 1 «Підприємство», визначає: «Підприємством //в цих Рекомендаціях// вважається будь-який суб'єкт господарювання, який здійснює господарську діяльність, незалежно від його юридичної форми. Сюди входять, зокрема, самозайняті особи та сімейні підприємства, які займаються ремеслом чи іншою діяльністю, а також товариства або асоціації, що регулярно займаються економічною діяльністю». Таким чином слід визнати, що «підприємством» в ЄС та багатьох інших міжнародних організаціях називається будь-який економічний суб'єкт, який здійснює економічну діяльність, - тобто термін «підприємство» передає сутність діяльності, а не зводиться формально лише до організаційно-правової форми.

До речі, наприкінці 1990-х років в Україні термін «enterprise» в контексті державної політики розумівся виключно як «юридична особа», що призводило до суттєвої різниці між Україною та країнами ЄС в значеннях стандартного показника «кількість суб'єктів господарювання на 1'000 населення» не на користь України (середнє в ЄС біля 40 та 4 в Україні). Це, у свою чергу, призвело до того, що Державний комітет статистики України замість показника «кількість суб'єктів ... на 1'000 населення» запровадив показник «кількість суб'єктів господарювання на 10'000 населення»(?!), якій, зрозуміло, формально збільшив результат в 10 разів і Україна стала «виглядати краще», і який чинний і до цього часу. Україна - єдина країна в світі, що використовує саме цей показник – «на 10'000 населення», хоча скоро вже біля 10 років, як класифікація МСП в Україні відповідає європейській – і це лише одна з багатьох ілюстрацій щодо питання «розумності державного регулювання».

Також необхідно відмітити, що Європейським Парламентом та Радою ЄС у 2013 році було прийнято Директиву про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств 2013/34/ЄС, яка встановила нові умови складання, подання та оприлюднення фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, а також новий порядок визнання та оцінки певних видів активів та зобов'язань, доходів та витрат [5]. Для забезпечення імплементації Директиви 2013/34/ЄС її основні положення були включені до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV. Суттєвим при цьому є те, що положення Директиви 2013/34/ЄС

в окремих випадках відмінні від правил міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), і тому було передбачено, що підприємства, які складають фінансову звітність за МСФЗ, керуватимуться положеннями МСФЗ як це передбачено Регламентом (ЄС) 1606/2002 Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу від 19 липня 2002 року, а решта підприємств буде застосовувати національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, приведені у відповідність із Директивою ЄС 2013/34/ЄС після прийняття змін до Закону. В контексті дефініції МСП необхідно відзначити, що норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», після його приведення у відповідність до Директиви 2013/34/ЄС, містять класифікацію суб'єктів господарювання за їх розмірами – і відносять до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств (класифікація відрізняється від норм Господарського кодексу України).

Проте п.2 статті 2 визначив, що ця класифікація застосовується виключно для цілей цього Закону, і тому відсутня колізія класифікації МСП. Таким чином для визначення і формування політик щодо МСП в Україні має застосовуватись виключно класифікація МСП, визначена Господарським кодексом України, проте, у свою чергу, це не стосується норм податкового законодавства, і в Податковому кодексі України застосовуються власні норми та критерії. Тобто, наприклад, слід визнати, що класифікація МСП в ГКУ ніяким чином не стосується визначення критеріїв, за якими суб'єкти малого бізнесу мають право на застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності (див. Розділ XIV Податкового Кодексу України). Також необхідно відмітити, що група «великі платники податків» не тотожна великому бізнесу, а включає до себе також і певну частину середнього бізнесу (можна висловитись, що «поширюється на середній плюс»).

Заради повноти інформації необхідно відмітити, що інші країни застосовують й інші класифікації МСП. Наприклад у США Адміністрація малого бізнесу (SBA) класифікує малий бізнес відповідно до його структури власності, кількості працівників, обсягу реалізації та галузі. Наприклад, у виробництві МСП - це фірма, що має 500 або менше працівників. На відміну від цього, підприємства, що видобувають мідну руду та нікелеву руду, можуть мати до 1500 працівників і все ще можуть бути визначені як МСП. Як і ЄС, США чітко класифікують компанії з менш ніж 10 працівниками як невеликий офіс/домашній офіс (SOHO). Що стосується податкової звітності, то Служба внутрішніх доходів (IRS) не класифікує бізнес як МСП. Натомість IRS відокремлює малий бізнес та самозайнятих осіб в одну групу, а великі та середні - в іншу. Податкова служба класифікує малий бізнес як компанії з активами 10 мільйонів доларів або менше, а великі - як ті, що мають активи понад 10 мільйонів доларів [6].

МСП у Китаї визначаються відповідно до Закону КНР «Про Заохочення малих та середніх підприємств» (2017) [7]. Стандарти класифікації малих та середніх підприємств формуються відповідними відомствами Державної ради, а ідентифікація компаній як мікро, малого або середнього підприємства залежить від ряду показників, таких як галузь, операційний дохід, загальний обсяг активів та кількість працівників. МСП складають переважну більшість підприємств Китаю і є ключовими для його

економіки - вони представляють 99,6% китайських компаній, пропонують більше 80% вакансії та мають понад 70% патентів. Вони також створюють понад 60% валового внутрішнього продукту (ВВП) і вносять більше 50 відсотків податків. Національне бюро статистики КНР наводить наступну Класифікацію МСП – діє з 2017 року (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація МСП в КНР

галузь	індикатор	одиниця виміру	великий	середній	малий	мікро
Сільське та лісове госп-во, тваринництво та рибальство	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 20000$	$500 \leq Y < 20000$	$50 \leq Y < 500$	$Y < 50$
Промисловість	Практикуючі (X)	Люди	$X \geq 1000$	$300 \leq X < 1000$	$20 \leq X < 300$	$X < 20$
	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 40000$	$2000 \leq Y < 40000$	$300 \leq Y < 2000$	$Y < 300$
Будівельна галузь	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 80000$	$6000 \leq Y < 80000$	$300 \leq Y < 6000$	$Y < 300$
	Всього активів (Z)	10'000 CNY	$Z \geq 80000$	$5000 \leq Z < 80000$	$300 \leq Z < 5000$	$Z < 300$
Оптова торгівля	Практикуючі (X)	Люди	$X \geq 200$	$20 \leq X < 200$	$5 \leq X < 20$	$X < 5$
	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 40000$	$5000 \leq Y < 40000$	$1000 \leq Y < 5000$	$Y < 1000$
Роздрібна торгівля	Практикуючі (X)	Люди	$X \geq 300$	$50 \leq X < 300$	$10 \leq X < 50$	$X < 10$
	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 20000$	$500 \leq Y < 20000$	$100 \leq Y < 500$	$Y < 100$
Транспортна галузь	Практикуючі (X)	Люди	$X \geq 1000$	$300 \leq X < 1000$	$20 \leq X < 300$	$X < 20$
	Операційний дохід (Y)	10'000 CNY	$Y \geq 30000$	$3000 \leq Y < 30000$	$200 \leq Y < 3000$	$Y < 200$
Інші галузі	Практикуючі (X)	Люди	$X \geq 300$	$100 \leq X < 300$	$10 \leq X < 100$	$X < 10$
Довідково: 1 CNY = 0.15 \$ USA (2020)						

Джерело: складено автором за матеріалами [7].

Також необхідно окремо відмітити, що в дефініції малого бізнесу в контексті державної підтримки і, відповідно, впливу на умови конкуренції, є проблема, яка вже відносно довгий час знаходиться в сфері уваги ключових міжнародних інституцій, зокрема OECD [8]. Проблема пов'язана з визначенням різниці між незалежними підприємствами та підприємствами, що належать до групи підприємств. (Примітка – в реаліях України ця проблема зокрема ілюструється так званими «площадками для

малого бізнесу», на яких, наприклад, в рамках Інтернет-торгівлі, використовується певна кількість ФОПів на спрощеній системі оподаткування, за якими «ховається» головна компанія - і тому цей, на перший погляд технічний аспект дефініції малого бізнесу, стає на сьогодні для України все більш і більш актуальним. Хоча, наприклад, до площадок Alibaba чи Amazon подібні звинувачення немов би й не застосовуються).

OECD рекомендує при вирішенні питання надання державної підтримки розглядати, спосіб прийняття рішень в малому бізнесі, зокрема прийняття рішень щодо стратегічних питань розвитку суб'єкта. Для цього експерти OECD розрізняють наступні групи підприємств:

1. Підприємства, в яких керівник водночас є власником або членом сім'ї власника/власників і вирішує короткострокові та довгострокові питання підприємства в його /власника/ інтересах. Такі сімейні підприємства можуть також мати незалежних ТОП-менеджерів, проте принаймні один член сім'ї власника повинен брати участь у вищому управлінні.

2. Підприємства, в яких незалежний керівник самостійно приймає короткострокові рішення та готує довгострокові рішення, які він виносить на розгляд ради власників. Якщо рада власників складається з приватних інвесторів, то рішення вони, як правило, розглядають з позиції максимізації їхнього прибутку і, отже, прибутку підприємства.

3. Підприємства, що належать до групи підприємств. У цьому випадку стратегічні питання вирішуються в інтересах всієї групи підприємств в головному офісі групи. За цього цілком можливо, що прибуток окремого підприємства не максимізується, а відбувається максимізація прибутку для головного офісу або інше, наприклад, шляхом встановлення внутрішніх цін, що можуть відхилятися від ринкових.

Вбачається, що частково для вирішення цієї проблеми можна застосовувати фінансовий критерій дефініції МСП, який запроваджено зокрема в ЄС в EU Recommendation 2003/361 – баланс суб'єкта (в Україні не застосовано). Проте, наприклад, у огляді OECD щодо досвіду країн Середземномор'я у формуванні та впровадженні політики розвитку МСП [9], визначено, що лише Алжир і Палестина розрізняють МСП, використовуючи комбінацію критеріїв «зайнятості, обороту та балансу» відповідно до практики ЄС, проте продовжуючи аналіз уточнюють, що не зрозуміло, як законодавче визначення МСП в цих країнах застосовуються різними установами та в різних програмах цих економік.

З метою оцінки рівня незалежності або автономії підприємства (наприклад, є воно незалежним або автономним, або воно належить, або володіє іншою фірмою, або групою фірм, частково або повністю), або в яких випадках фірма вважається транзитною від одного розмірного типу до іншого - в ЄС у 2020 році було видано відповідні методичні рекомендації [10].

В ЄС для проектування державних регуляцій застосовується статистична класифікація видів економічної діяльності (NACE), яка затверджена Регламентом (ЄС) № 1893/2006 Європейського Парламенту та Ради від 20 грудня 2006 року про встановлення статистичної класифікації видів економічної діяльності NACE Rev.2 [11]. Ця класифікація використовується Євростатом та державами-членами і у тому

числі забезпечує методологічно коректне порівняння даних між державами-членами. Крім того, для національних публікацій держави-члени можуть використовувати іншу, адаптовану до національної версії класифікацію. При цьому слід наголосити, що затвердження класифікації документом рівня закону дозволяє і забезпечує коректне посилання в інших законодавчих актах ЄС на NACE класифікацію. Ситуація в Україні дещо інша. В Україні застосовується класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 (скорочено – КВЕД 2010), затверджена наказом Держспоживстандарту України у 2010 році. При цьому в існуючій в Україні практиці нормопроєктування не використовується практика прямого посилання в нормативно-правових актах на норми актів нижчого рівня. Це призводить до того, що в законах можуть бути використані формулювання видів економічної діяльності, які є невідповідними до КВЕД 2010, що зменшує розуміння вимог акту та вимагає розробки пояснювальних рекомендацій та т.п., що у свою чергу збільшує ризик оскарження акту чи рішень, прийнятих на його виконання, у тому числі у судовому порядку. Можливою рекомендацією є затвердження КВЕД на рівні закону, і посилання у інших законах на відповідні положення КВЕД.

Висновки. Класифікація МСП в Україні визначена Господарським кодексом України і практично повністю відповідає класифікації, що застосовується в ЄС, і має застосовуватись при формуванні відповідних державних політик та програм. Класифікація МСП, що запроваджена нормами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» - має застосовуватись виключно для цілей бухгалтерського обліку та фінансової звітності. І тому для цілей державної політики у сфері МСП та відповідних державних програм має застосовуватись класифікація, наведена у Господарському кодексі України, або застосовуватись спеціальні норми класифікації, які будуть належним чином уточнювати параметри об'єктів державної політики.

Класифікація МСП в Україні в цілому відповідає класифікації МСП в ЄС, що дозволяє забезпечувати справедливі умови конкуренції внаслідок вирівнювання умов надання державної підтримки, та коректно порівнювати стан розвитку МСП в Україні з країнами ЄС. Також вбачається за доцільне затвердження класифікації видів економічної діяльності нормами закону, що дозволить зменшити варіабельність та підвищити ефективність відповідної державної політики. Також необхідно наголосити, що законодавче визначення МСП становить лише перший рівень державної політики, а належне та уніфіковане застосування дефініцій всією системою публічного управління - є завданням наступного рівня складності.

Література.

1. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реформування державного управління України» від 24.06.2016 р. № 474-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%d1%80>
2. Small Business Act (Public Law 85-536), 1953. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sba.gov/document/policy-guidance--small-business-act>

3. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (C(2003) 1422) - Official Journal L 124 , 20/05/2003, P.0036-0041.
4. European Commission. User guide to the SME Definition, 2020, ISBN 978-92-79-69909-2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/stateaid/sme/smedefinitionguide_en.-pdf та <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42921>
5. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/gh1x268a?an=4D>
6. U.S. Small Business Administration. Table of small business size standards matched to North American industry classification system codes. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.sba.gov/sites/default/files/-size_standards_table.pdf
7. Statistical criteria for the classification of large, medium, and small micro-enterprises (2017) [CN], NBC, 1st March 2018, viewed 13th June 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stats.gov.cn/tjsj/tjbz/201801/t20180103_1569357.html
8. SBS Expert Meeting «Towards better Structural Business and SME Statistics», OECD, Statistics Directorate, 3-4 November 2005 – 15 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/sdd/business-stats/35484622.pdf>
9. The Mediterranean Middle East and North Africa 2018. Interim Assessment of Key SME Reforms / OECD, European Union and European Training Foundation. - 2018. - 168 p., ISBN: 9789264304161
10. European Commission. User guide to the SME Definition in European Union, 2020. - 60 p. - ISBN 978-92-79-69909-2
11. Regulation (EC) No 1893/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 establishing the statistical classification of economic activities NACE Revision 2 and amending Council Regulation (EEC) No 3037/90 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains / Official Journal of the European Union (EN), 30.12.2006 – 39 p.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006R1893>
12. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

References.

1. Strategy for public administration reform in Ukraine until 2021. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of public administration reform in Ukraine" dated 24.06.2016 № 474-p. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%d1%80>
2. Small Business Act (Public Law 85-536), 1953. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.sba.gov/document/policy-guidance--small-business-act>
3. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (C(2003) 1422) - Official Journal L 124 , 20/05/2003, P.0036-0041.
4. European Commission. User guide to the SME Definition, 2020, ISBN 978-92-79-69909-2. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/state-aid/sme/smedefinitionguide_en.-pdf or <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42921>
5. Explanatory note to the draft Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" (to improve some provisions)". [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ips.ligazakon.net/document/gh1x268a?an=4D>
6. U.S. Small Business Administration. Table of small business size standards matched to North American industry classification system codes. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://www.sba.gov/sites/default/files/-size_standards_table.pdf
7. Statistical criteria for the classification of large, medium, and small micro-enterprises (2017) [CN], NBC, 1st March 2018, viewed 13th June 2019. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.stats.gov.cn/tjsj/tjbz/201801/t20180103_1569357.html

8. SBS Expert Meeting «Towards better Structural Business and SME Statistics», OECD, Statistics Directorate, 3-4 November 2005 – 15 p. [Elektronnyi resurs]. – Rezhyim dostupu: <https://www.oecd.org/sdd/business-stats/35484622.pdf>
9. The Mediterranean Middle East and North Africa 2018. Interim Assessment of Key SME Reforms / OECD, European Union and European Training Foundation. - 2018. - 168 p., ISBN: 9789264304161
10. European Commission. User guide to the SME Definition in European Union, 2020. - 60 p. - ISBN 978-92-79-69909-2
11. Regulation (EC) No 1893/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 december 2006 establishing the statistical classification of economic activities NACE Revision 2 and amending Council Regulation (EEC) No 3037/90 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains / Official Journal of the European Union (EN), 30.12.2006 – 39 p.: [Elektronnyi resurs]. – Rezhyim dostupu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006R1893>
12. Hospodarskyi kodeks Ukrainy, pryiniaty Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy 16.01.2003 r. № 436-IV [Elektronnyi resurs]. – Rezhyim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

Lyapin D.V., Ph.D., Honored Economist of Ukraine
 Adviser to the President of the UCCI on the
 development of SME and deregulation

OVERVIEW OF THE CLASSIFICATION OF SMALL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE AND IN THE WORLD

Small and medium-sized enterprises are a much broader concept than just enterprises, and additionally include individual entrepreneurs and the self-employed. SMEs in a broad sense are precisely the sector that is seen in the EU and around the world as a key component of national security and a key element of employment. SMEs is a guarantee social stability and are an important element of innovative development and, accordingly, significantly affect the success of Ukraine's integration into the EU. The current state of SME development in Ukraine is generally proportional to the state of SME development in the EU, but the regulatory conditions for domestic small and medium-sized enterprises still do not fully meet the requirements and standards that should ensure economic growth. Therefore, in Ukraine the process of accumulation and understanding of the world experience of developed countries in the field of procedures for the formation of state policy on SMEs is becoming increasingly important. And the first stage of this process is the proper definition of the object of regulation - that is, the development of unambiguous terminology and criteries - which economic subjects belong to the group of micro, small and medium. The article considers the stages of development of a modern classification of SMEs in Ukraine, presents the positive and negative components of this process. The process of bringing the classification of SMEs in Ukraine in line with European practice is analyzed. Peculiarities of SME classification in the context of formation of state support programs are considered. The expediency of adopting the classifier of economic activities (KVED:2010) in the form of the law of Ukraine has been studied (at this time - as normative act of the State Statistics Service of Ukraine). The article shows that in most developed countries the classification of SMEs is not completely universal for different policies (fiscal, support policy, export, etc.) - and even within one country, different classifiers of SMEs can be used. Therefore, the emphasis is not on the formal compliance of SMEs with certain criteria, but on a meaningful understanding of the qualitative and fundamental differences between micro and small and medium-sized businesses. And the definition that public policy towards micro, small and medium-sized businesses has qualitatively different goals and should use different public policy instruments.

Keywords: public policy, analysis of public policy, small business, classification of business entities, development of small business.